



Paper type:
Research paper

Abstract

Evaluation of the Effectiveness of Group Counseling with a Contribution Model Approach Based on Islamic Ontology in Promoting Responsibility and Adjustment of Young Girls

■ Fatemeh Allahverdi¹ ■ Masoumeh Esmaily²

- **Objective:** The present study aims at Evaluation of the effectiveness of group counseling with a share approach contribution Pattern Islamic ontology in promoting responsibility and adjustment of young girls.
- **Method:** The research method was semi-experimental with pre-test, post-test and control group. The statistical population consisted of young girls in Tehran. 24 subjects were selected by available sampling method and randomly divided into experimental and control groups. Then they completed the Bell adjustment Inventory and the California Accountability Scale. The subjects in the experimental group participated in 10 sessions of contribution model group training program, but the control group received no training. Finally, the data were analyzed by SPSS software at two levels of descriptive statistics (average and standard deviation) and inferential statistics (multivariate analysis of variance and covariance analysis).
- **Findings:** The findings show that there is a significant difference between the subjects in the experimental group who were trained in the contribution model and the control group who did not receive any training in the scale of responsibility ($P<0/001$ and $F=13/189$) and the subscales of emotional ($P<0/05$ and $F=7/013$), social ($P<0/01$ and $F=11/368$) and educational adjustment. This means that in the experimental group, with the that training of the contribution Pattern, responsibility and emotional and social adjustment have increased in girls.
- **Conclusion:** The results show that training the contribution model has a significant effect on promoting the level of compatibility and increasing the responsibility of young girls.

Keywords: contribution model, responsibility, adjustment, group counseling counseling, ontology

- **Citation:** Allahverdi,F, Esmaily, (M.2022). Evaluation of the Effectiveness of Group Counseling with a Contribution Model Approach Based on Islamic Ontology in Promoting Responsibility and Adjustment of Young Girls, *Applied Issues in Islamic Education*,7(2):133-158

Received: 2022/07/03

Accepted: 2022/08/18

Published: 2022/09/18

1. AnMSc, Department of Family Counseling, Refah University, Tehran, Iran.

E-mail: f.allahverdi14@gmail.com  0000-0001-9160-6021

2. **Corresponding Author:** A Professor in Counseling, Department of Counseling, Faculty of Psychology and Education Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

E-mail: masesmaaily@yahoo.com  0000-0002-8907-6145





پژوهشگاه مطالعات
آموزش و پرورش



وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش
و برنامه‌ریزی آموزشی



پژوهشگاه
تعلیم و تربیت

بررسی اثربخشی مشاوره گروهی با رویکرد سهم‌گذاری مبتنی بر هستی‌شناسی اسلامی در ارتقاء مسئولیت‌پذیری و سازگاری دختران جوان

فاطمه اله وردی* ■ معصومه اسمعیلی**

چکیده

- هدف: پژوهش حاضر باهدف بررسی اثربخشی مشاوره گروهی با رویکرد سهم‌گذاری مبتنی بر هستی‌شناسی اسلامی در ارتقاء مسئولیت‌پذیری و سازگاری دختران جوان بود.
- روش: روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی همراه با پیش‌آزمون و پس‌آزمون و گروه گواه بود. جامعه آماری شامل دختران جوان شهر تهران که ۲۴ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به‌صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه سازگاری بل و مقیاس مسئولیت‌پذیری کالیفرنیا بود. آزمودنی‌های گروه آزمایش ۱۰ جلسه در برنامه آموزش گروهی الگوی سهم‌گذاری شرکت کردند، اما گروه کنترل هیچ آموزشی دریافت نکرد. در نهایت داده‌ها، با استفاده از نرم‌افزار SPSS و در دو سطح آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (تحلیل واریانس چندمتغیری و تحلیل کوواریانس) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.
- یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد بین آزمودنی‌های گروه آزمایش که مورد آموزش الگوی سهم‌گذاری قرار گرفته‌اند و گروه کنترل که هیچ‌گونه آموزشی دریافت نکرده‌اند، در مقیاس مسئولیت‌پذیری ($P < 0.001$ و $F = 13/189$) و خردمقیاس‌های سازگاری عاطفی ($P < 0.05$ و $F = 7/013$)، سازگاری اجتماعی ($P < 0.01$ و $F = 11/368$) تفاوت معنی‌داری وجود دارد. بدین معنا که در گروه آزمایش با آموزش الگوی سهم‌گذاری، مسئولیت‌پذیری و سازگاری عاطفی و اجتماعی در دختران افزایش پیدا کرده است.
- نتیجه‌گیری: نتایج حاکی از آن است که آموزش الگوی سهم‌گذاری بر ارتقای سطح سازگاری و افزایش میزان مسئولیت‌پذیری دختران جوان تأثیر معنی‌داری دارد.

واژگان کلیدی: الگوی سهم‌گذاری؛ مسئولیت‌پذیری؛ سازگاری؛ مشاوره گروهی؛ هستی‌شناسی

بیان مسئله

جوان گنجینه مهم و آینده ساز هر ملت است به طوری که جامعه شناسان معتقدند جامعه سالم در گرو جوانان سالم آن است. دوره جوانی به دلیل برخورداری از استعداد و قابلیت شکوفایی و رشد علاوه بر این که یکی از اساسی ترین و با اهمیت ترین دوره های زندگی هر فردی به شمار می آید از مهم ترین مراحل زندگی در پایه ریزی شخصیت انسانی او هم محسوب می شود که می تواند اثر پذیری بسیاری از جوانب گوناگون داشته باشد. به همین خاطر این دوران می تواند از مهم ترین دوران تربیتی در روند فکری و رفتاری انسان به شمار آید. جوان به دلیل شرایط حساس سنی خود بیشترین تأثیر را از افراد و محیط دریافت خواهد کرد که موجب تکامل شخصیت وی برای تعاملات اجتماعی و مواجهه با دیگران می شود و با شناخت این دوره به همراه آسیب ها، آفات و ویژگی هایش می تواند راهبرد هر چه بهتر جوان در اجتماع کمک شایانی کند (زعفرانی، ۱۳۹۹). جوان، برای تثبیت هویت خود باید چند نقش تازه را یکپارچه سازد تا احساس کند با خود توافق دارد و با محیط خود به تفاهم رسیده است (نجاری پور، عبدی، سبحانی، ۱۳۹۴). از طرفی عوامل زیادی اعم از عوامل درونی، فردی، عوامل بیرونی و موقعیتی بر جوانان تأثیر گذارند که می تواند موجب رشد و تعالی او یا انحطاطش شود که در این میان می توان به سازه های مسئولیت پذیری^۱ و سازگاری^۲ اشاره نمود.

مسئولیت پذیری از مفاهیم مهم در حوزه روان شناسی تربیتی است که در سال های اخیر توجه زیادی را به خود جلب کرده است (Lenzi, Vieno, Santinello, Nation, Voight, 2014). مسئولیت پذیری اشاره به حس وظیفه شناسی و متعهد بودن دارد (گلی، خوزین، اشرفی و نادریان، ۱۳۹۷). در این راستا، برخی محققین معتقدند، مشکل انسان ها و ناهنجاری های آن ها از عدم پذیرش مسئولیت است چرا که مسئولیت پذیر بودن به سان یک سرمایه اساسی و حیاتی می ماند که در همراهی افراد باهم پدید می آید و یکی از عوامل رشد، پیشرفت و شکوفا شدن استعداد های بالقوه افراد و توانمندی های آنهاست (Hurtado, Han, Saenz, VEspinosall, BCerna, 2017). مسئولیت پذیری در سازگاری افراد، پیشرفت تحصیلی و شغلی و جامعه پذیر شدن نقش بالایی دارد همچنین موجب توانمندی فرد در انتخاب هایش می شود (Everett, 2020).

1. Responsibility
2. Adjustment

مسئولیت‌پذیری به انسان قدرت انتخاب و قابلیت پذیرش یا عدم پذیرش و به‌عهده گرفتن امور می‌دهد، لذا به اعتقاد گلاسر می‌توان به این نتیجه رسید که مسئولیت‌پذیری با سلامت روان مرتبط است و هرچه شخص مسئولیت‌پذیرتر باشد از سلامت روان بالاتری برخوردار است (Glasser, 2009).

همان‌طور که اشاره شد، دوره جوانی متأثر از عوامل درونی و بیرونی بسیاری است که مسئولیت‌پذیری یکی از این مؤلفه‌ها است. علاوه بر این، می‌توان به سازگاری و ابعاد آن نیز به‌عنوان یکی دیگر از عوامل اثرگذار پرداخت.

سازگاری در متن خلقت و آفرینش انسان پی‌ریزی شده است با تولد آغاز می‌شود و تا لحظه مرگ انسان ادامه دارد. سازگاری را می‌توان به توانایی درهم‌آمیزی، همکاری و کنار آمدن با خود، محیط، جامعه و دیگران تعریف کرد (باقرزاده نیم‌چاهی، حسینی طبقدهی و حافظیان، ۱۳۹۷). همچنین فردی سازگار با پویایی و تلاش‌هایی مدبرانه سعی در داشتن یک زندگی مطلوب دارد (Sharma, 2019). لذا جوان در صدد یافتن تعاملاتی است که متناسب با فرد و محیط باشد تا بتواند تطابق لازم برای تعادل با محیط به‌منظور برخورداری از یک زندگی شاد و رضایت‌مند^۱ را به‌دست آورد (Yeung, Ramirez & Lu, 2017). همچنین سازگاری به‌عنوان شاخص یک‌پارچگی و مهم‌ترین نشانه سلامت روان؛ مسئله اصلی دوره جوانی، زیربنای عملکرد مطلوب، تسهیل‌کننده نقش اجتماعی و رضایت بیشتر از زندگی است.

از عمده تحقیقات انجام‌شده پیرامون سازگاری، به ابعاد اجتماعی^۲، عاطفی^۳ و آموزشی^۴ پرداخته شده است. محققان سازگاری اجتماعی را در رأس همه ابعاد سازگاری به‌شمار آورده‌اند و دستیابی به جنبه‌های دیگر آن را در سازگار شدن از لحاظ اجتماعی می‌دانند (Feldman & Kubota 2014).

سازگاری اجتماعی از ملاک‌های اساسی و پایه در متعهد بودن اشخاص در جامعه و هر فرهنگی است در نتیجه علاوه بر این که موجب ارتقا و پیشرفت خود شخص و اطرافیان خواهد شد موجب ارتقا کیفیت زندگی و روابط بین فردی در اجتماع هم می‌شود (غیاث‌آبادی‌فراهناسی و جعفری‌هرندی، ۱۳۹۹). چرا که سازگاری اجتماعی فرایندی می‌باشد که شخص را قادر می‌سازد تا از طرفی رفتار دیگران را درک و پیش‌بینی نماید

1. Satisfied
2. Social Adjustment
3. Emotional Adjustment
4. Academic Adjustment

و از طرف دیگر رفتار خود را کنترل و در نهایت تعاملات اجتماعی خویش را تنظیم نماید (شیخ احمدی، زندی، اکبری و یار احمدی، ۱۳۹۹).

از دیگر ابعاد سازگاری، سازگاری عاطفی است که فرد به صورت مداوم علائم سلامت عاطفی را در شرایط گوناگون نشان می دهد. از نشانه های آن؛ درک خود و دیگران، توانایی کنترل هیجانات، برقراری روابط مناسب، ارضای نیازها، توانایی تحمل شکست و ناکامی است. افرادی که دارای چنین توانمندی هایی هستند، قادرند با واقعیت هایی مانند ازدواج، طلاق و مرگ اعضای خانواده به خوبی کنار بیایند (Vig & Joswal, 2010).

در مطالعات (زاهد، رجبی و امیدی، ۱۳۹۱)، شایستگی ها و توانمندی های عاطفی و اجتماعی از عوامل تعیین کننده و اثرگذار بر سازگاری آموزشی به حساب می آیند. در واقع سازگاری آموزشی منجر به پیشرفت و اشتیاق تحصیلی می شود (Scott & McCracken, 2015). همچنین در دوران تحصیل فرد با چالش هایی مواجه می شود که منابعی از فشار روانی را ایجاد کرده و سلامت افراد را به مخاطره می اندازد؛ به گونه ای که گاهی این چالش ها، توانایی یادگیری را نیز تحت تأثیر قرار می دهد. این دوران سرشار از تحول و تغییر در زمینه روابط اجتماعی و ظرفیت شناختی نیز محسوب می شود که همراه شدن فرد با سازگاری، احتمال مرتفع شدن مشکلات را دارد (Sammons, 2014; Sinha & Modi, 2017). علاوه بر این، پژوهش های محققانی نظیر (غیاث آبادی فراهانی و جعفری هرندي، ۱۳۹۹؛ ترخان و احمدی لاشکی، ۱۳۹۳) که بر روی دختران و زنان جوان انجام شده است نشان می دهند که بین مسئولیت پذیری و سازگاری رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. سازگاری موجب تطابق یافتن با شرایط جدید می گردد و افراد را از ایستایی به سمت پویایی و حرکت به جریان می اندازد افزون بر آن، موانع رکود و یاس و استیصال را برهم زده و شرایط روان شناختی وفق یافتن با دشواری ها و پیچیدگی ها را فراهم می سازند (Reuter, 2017; Eric, 2017).

با استناد به پژوهش های انجام شده، با توجه به این که ریشه بیشتر مشکلات و ناسازگاری ها در روابط معیوب اشخاص است. لذا برای داشتن جامعه ای سالم و پویا می بایست به تک تک افراد نگاهی ویژه داشت تا بتوان راه حل هایی ارائه داد تا افراد بهتر و راحت تر مسئولیت پذیر و سازگار شوند (Shu, Ahmed, Pickett, Ayman, & McAbee, 2020).

بر این اساس دوران جوانی بهترین فرصت برای پذیرش مسئولیت های اجتماعی است

زیرا فرد استقلال بیشتری دارد که موجب می‌شود تصمیماتی درباره ارزش‌ها و روش‌های رفتاری خود بگیرد. از طرفی جوامع امروزی با بحرانی در شخصیت جوانان مواجه است که مسئولیت‌پذیر نبودن نمود بارز آن محسوب می‌شود. از این‌رو راهبردهایی که برای پرورش جوانان در نظر گرفته می‌شود باید با حساسیت و با در نظر گرفتن شرایط زیستی، محیطی و بافت فرهنگی جوان انتخاب شود (کوشا، ابراهیمی و ذوقی‌پایدار، ۱۳۹۳). از سوی دیگر، اسلام برنامه انسان‌سازی است؛ بنابراین همه قوانین، مقررات و برنامه‌های اسلام، راه را برای آرامش خاطر و سلامت روان انسان هموار و آماده می‌کند (یوزباشی، نوروزی و فتح‌قریب‌بیدگلی، ۱۳۹۲)؛ در این میان بهره‌گیری از برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌های فردی و گروهی می‌تواند بر رشد ابعاد سازگاری و مسئولیت‌پذیری جوان و ارتقا و تداوم آن مؤثر باشد؛ لذا محقق در پژوهش حاضر با تمرکز بر الگوی سهم‌گذاری که مبتنی بر هستی‌شناسی اسلامی است به بررسی این مؤلفه‌ها پرداخته است.

رویکرد سهم‌گذاری اولین بار توسط اسمعیلی در سال ۱۳۹۳ مطرح شد که به طرح مواضع هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی، انسان‌شناسی، ارزش‌شناسی اسلامی اشاره دارد و بدین‌وسیله نظریه‌پرداز به استخراج مبانی و اصول الگو براساس آیات قرآن کریم پرداخته است (اسمعیلی، ۱۳۹۳). مبانی این رویکرد شامل مخلوقیت سهم‌گذار، آفرینش احسن، پیوستگی و وسعت هستی و هدفمندی آفرینش است و فنون مطرح‌شده در این الگو نیز فنون ارتباطی، استدلالی، استعلایی و قانع‌سازی هیجانی هستی‌شناسانه قرآن کریم می‌باشد. در الگوی سهم‌گذاری، به افراد به‌عنوان مخلوقی نگریسته می‌شود که دارای ویژگی‌های خالق خود است. از این‌رو در این الگو آموزش افراد در ارتباط با مبدأ آفرینش به‌گونه‌ای است که افراد متوجه شوند که نه تنها سهم‌گذاری لازمه تداوم زندگی است بلکه نشان می‌دهد که تک‌تک انسان‌ها نسبت به مجموع آفریده‌ها نقش سهم‌گذار را ایفا می‌کنند که برای هماهنگی با کل هستی ضروری است و می‌بایست به ادای سهم خود بپردازند، بنابراین لازمه رشد در این سیستم سهم‌گذاری است (اسمعیلی، ۱۳۹۳).

همان‌طور که پیش از این اشاره شد مسئولیت‌پذیری به‌عنوان یک جنبه مهم از شکل‌گیری هویت است که موجب توانمندسازی انسان‌ها می‌شود (Lenzi, et-al, 2014) که با وظیفه‌شناسی، پشتکار و سازمان‌دهی شناخته می‌شود (Holahan, Valentiner & Moos, 2014).

از طرفی، سازگاری هم مهارتی^۱ است که باید آموخته شود و کیفیت آن مانند سایر آموخته‌ها، بستگی به میزان علاقه و کوشش فرد برای یادگیری آن دارد. در این بین خانواده، مدرسه و جامعه در فراهم ساختن امکان یادگیری سازگاری با محیط نقش اساسی دارند. سازگاری دارای قابلیت ایجاد طیفی از پاسخ‌های نسبتاً مؤثر در برخورد با مشکلات زندگی روزانه است (Lee, 2012 bam Grasha & kershen به نقل از).

افزون بر متغیرهای سازگاری و مسئولیت‌پذیری، الگوی سهم‌گذاری محقق درصدد بررسی نقش ادراک و انتقال مفاهیم این رویکرد بر ارتباطات و چگونگی سهم‌گذاری برای تداوم زندگی اشاره دارد. لذا با توجه به مبانی و مفاهیم الگوی سهم‌گذاری محقق درصدد بررسی نقش ادراک و انتقال مفاهیم این رویکرد بر ارتقا و تداوم سازگاری و مسئولیت‌پذیری افراد برآمده است.

به‌طور کلی با توجه به جدید بودن الگوی سهم‌گذاری، تحقیقات گسترده‌ای بر این الگو صورت نگرفته است و پژوهش‌های انجام شده در این زمینه بیشتر در از منظر کیفی بوده است و استخراج محتوا در بسترهای اثربخشی بسیار اندک صورت گرفته است به‌همین دلیل این خلأ پژوهشی در تحقیق حاضر مورد توجه قرار گرفت.

علی‌رغم کم‌بودن پژوهش‌ها در زمینه الگوی سهم‌گذاری، مطالعاتی به آن اشاره کرده‌اند، هرچند که در این مطالعات در رابطه با ۳ متغیر پژوهش حاضر به‌طور مستقیم پرداخته نشده ولی می‌توان از طریق این تحقیقات ارتباط احتمالی نقش الگوی سهم‌گذاری را با مسئولیت‌پذیری و سازگاری در نظر گرفت. نتایج پژوهش (مرادی، ۱۴۰۰) که به تحلیل گفتمان امید در خانواده با محوریت سهم‌گذاری پرداخته است بیان‌گر این است که عاملیت سهم‌گذار موجب افزایش امید، ادراکات شناختی و عاطفی مثبت، ذهن‌آگاهی، تفکر عالی، رفتار مثبت و تعاملات هدفدار، چشم‌انداز مثبت و شکوفایی فرد می‌شود. در مطالعات (حاجی‌هاشم، اسمعیلی، زکیانی و عسگری، ۱۳۹۹) که به بررسی مبانی سهم‌گذاری در اندیشه امام موسی صدر پرداختند نتایج حاکی از آن بود که علاوه بر هم‌راستایی اندیشه‌های صدر با الگوی سهم‌گذاری در وسعت‌بخشی و ایفای نقش، می‌توان از آن برای رشد شخصی و معنویت درمانی بهره جست. نتایج پژوهش (اسمعیلی، ۱۳۹۳) که به حل تعارضات خانواده با الگوی سهم‌گذاری و (شعبانی، ۱۳۹۷) که به بررسی کیفی نقش گفتمان سهم‌گذاری در زنان رضایت‌مند و مطلقه پرداخته بودند گواه این مسئله

بود که بالاترین فراوانی اصول زوجین در زنان رضایت‌مند مربوط به ارتباط لازمه تشکیل بشر، ایجاد آرامش، مودت و رحمت و رعایت نقش زوجی، سپس درک پیوستار زمان و مسئولیت در مقابل اهداف آفرینش است. نتایج پژوهش (اسمعیلی و دشتی، ۱۳۹۵) نیز با بررسی الگوی سهم‌گذاری در بهبود روابط همسایگی، علل کنش‌های سهم‌گذارانه را خداباوری، رسش شناختی، خودآگاهی و نیکوکاری عنوان می‌کنند و اشاره دارند که شرایط زمینه‌ای عاملیت سهم‌گذارانه در این روابط شامل حاکمیت فرهنگ سهم‌گذاری در محله، کمبود زمینه‌های تعارض شهروندی است که نتیجه چنین عاملیتی نیز افزایش سلامت روان و سرمایه اجتماعی و امیدواری به بهره‌مندی از اجر اخروی است. با استناد به تحقیقات ذکر شده می‌توان نتیجه گرفت که روابط بین فردی مطلوب موجب آرامش و رعایت حقوق خود و دیگران می‌شود و می‌تواند با سازگاری عاطفی، سازگاری اجتماعی و بین فردی و درنهایت با مسئولیت‌پذیری همراه باشد، همچنین با تداوم این رویکرد و به‌کارگیری آن مانع مواجه‌شدن با بسیاری تعارضات فردی و خانوادگی و اجتماعی شد. علاوه بر این، دوره جوانی ارزنده‌ترین دوره زندگی هر انسانی است و سرمایه‌گذاری بر این دوران، مانع بروز بسیاری از مشکلات در آینده فرد و جامعه می‌گردد. اگر جوانان این دوره را به شکل نامطلوبی سپری کنند، می‌تواند منجر به آسیب‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی متعددی از جمله اختلالات روانی، بالا رفتن آمار طلاق و افزایش بزه و اعتیاد گردد؛ لذا برگزاری جلسات مشاوره گروهی متناسب با رویکرد اسلامی - ایرانی برای ساختن جامعه‌ای با آینده بهتر و فراهم نمودن بینش و آگاهی به‌منظور پیشگیری از آسیب‌های فوق یکی از ضرورت‌های انجام این پژوهش است.

در تحقیق حاضر هدف محقق ارتقا بخشیدن به کیفیت مسئولیت‌پذیری و سازگاری با تکیه بر رویکرد سهم‌گذاری می‌باشد؛ و به دنبال پاسخ به دو سؤال است.

سؤال اول: مشاوره گروهی مبتنی بر الگوی سهم‌گذاری، چه تأثیری بر مسئولیت‌پذیری دختران جوان دارد؟

سؤال دوم: مشاوره گروهی مبتنی بر الگوی سهم‌گذاری چه تأثیری بر سازگاری دختران جوان دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع مطالعات نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری کلیه دختران جوان ۱۹ تا ۲۳ سال که دانشجوی مقطع

کارشناسی در شهر تهران بودند. حجم نمونه شامل ۲۴ نفر که در دو گروه ۱۲ نفره کنترل و آزمایش قرار داده شد. نمونه پژوهش از کتابخانه گلستان واقع در شهر تهران به صورت تصادفی و در دسترس، شناسایی و انتخاب گردید. سپس افراد به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند و پرسشنامه‌های سازگاری و مسئولیت‌پذیری به صورت پیش‌آزمون در هر دو گروه اجرا شد، در نهایت گروه آزمایش ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای به صورت هفتگی الگوی سهم‌گذاری شرکت نمودند. بعد از اتمام دوره، مجدداً پرسشنامه سازگاری بل و مقیاس مسئولیت‌پذیری کالیفرنیا به عنوان پس‌آزمون در هر دو گروه آزمایش و گواه اجرا شد و تغییرات آن‌ها با توجه به نمرات قبلی (پیش‌آزمون) و فعلی (پس‌آزمون) در هر دو گروه مقایسه و تحلیل شد. دلیل محقق برای انتخاب جامعه آماری بر روی دختران، در دسترس بودن، سهولت برگزاری و درک بیشتر دنیای پدیداری ایشان با پژوهشگر بود تا مشاوره گروهی با کیفیت بیشتری انجام گیرد. همچنین برای کنترل متغیرهای مزاحم و مداخله‌گر، علاوه بر این که تا حد امکان گروه آزمایش و کنترل از نظر جمعیت‌شناختی مشابه هم در نظر گرفته شدند تلاش بر این شد دو گروه دارای صفات و ویژگی‌های نزدیک به یکدیگر باشند و به طور تصادفی در دو گروه قرار بگیرند.

ملاک‌های ورود: رضایت آگاهانه داشته باشند، دانشجو باشند، در محدوده سنی ۱۸ تا ۲۵ سال باشند، منحصراً دختر و تمام جلسات را شرکت کرده باشند و ملاک‌های خروج: غیبت حداکثر ۲ بار در کل جلسات که در نهایت زمان ورود داده‌ها در نرم‌افزار حذف می‌شدند، تکالیف را انجام ندهند و در حین شرکت در جلسات این پژوهش در جلسات مشاوره‌ای مشابه دیگر مشارکت کنند.

با توجه به اینکه الگوی سهم‌گذاری الگوی جدیدی است؛ بر این اساس محتوای جلسات در جدول ۱ با تمرکز بر رویکرد سهم‌گذاری زیر نظر دکتر اسمعیلی نظریه‌پرداز و مبدع الگوی سهم‌گذاری براساس چارچوبی مشخص تدوین شده است. سپس برای روایی و اعتباریابی پروتکل حاضر، محتوای جلسات توسط ۳ نفر از متخصصان در حوزه سهم‌گذاری روایی محتوایی و ظاهری مورد بررسی قرار گرفت و اصلاحات لازم انجام شد سپس مورد تأیید و اجرا قرار گرفت؛ و به دنبال آن گروه آزمایش در ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای شرکت کردند.

جلسات در سالن شهدای هفتم تیر (سرچشمه) با توجه به متغیر بودن ساعات درسی

دانشجویان صبح و عصر در این سالن برگزار شد. روش های به کار رفته در جلسات مشاوره گروهی، پرسش و پاسخ متقابل همدلی، توضیح مفاهیم سهم گذاری، بحث پیرامون تکالیف انجام شده، به اشتراک گذاری تجارب مشابه بود و روش ارزشیابی، استفاده از نرم افزار SPSS که در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی (تحلیل واریانس چندمتغیری و تحلیل کوواریانس) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار

● **پرسشنامه سازگاری بل (BAI^۱):** این پرسشنامه در سال ۱۹۶۱ توسط بل تدوین گردید. وی در زمینه سازگاری دو پرسشنامه ارائه کرده است که یکی مربوط به دانش آموزان و دانشجویان است و دیگری مربوط به بزرگسالان. در پژوهش حاضر از مقیاس بزرگسال استفاده شد. در هر فرم پنج بعد سازگاری را در برمی گیرد که عبارتند از: سازگاری در خانه، سازگاری بهداشتی، سازگاری اجتماعی، سازگاری عاطفی، سازگاری شغلی یا (تحصیلی) در این پرسشنامه، فقط پاسخ بلی یا خیر امتیاز دریافت می کنند. بر اساس جدول هنجار شده، به گزینه انتخابی عدد صفر یا یک تعلق می گیرد. نمره سازگاری فرد، برابر با مجموع امتیازهایی است که از تمام سؤال ها به دست آمده است. علاوه بر نمره کل، می توان نمره های سازگاری فرد را در هر یک از ابعاد سازگاری در خانه، بهداشتی، اجتماعی، عاطفی و تحصیلی محاسبه نمود که نشان دهنده میزان سازگاری فرد در آن بعد می باشد. نمرات در هر بعد به دو قسمت نمرات مربوط به نمونه های مرد و زن تقسیم می شود. سطح نمرات این دو گروه تا حدی باهم تفاوت دارد. اعتبار آزمون مجدد این پرسشنامه در راهنمای آزمون از مقادیر ۰/۷۰ تا ۰/۹۳ و ضریب همسانی درونی آن از ۰/۷۴ تا ۰/۹۳ گزارش شده است. بل ضرایب اعتبار (پایایی) را برای خرده مقیاس های سازگاری در خانه، بهداشتی، اجتماعی، عاطفی و تحصیلی به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۱، ۰/۸۸، ۰/۹۱ و ۰/۸۵ و برای کل مقیاس ۰/۹۴ گزارش کرده است. همچنین، این آزمون روایی بالایی در تشخیص گروه های بهنجار از نورتیک داشته و همبستگی با آزمون های شخصیت آیزنک دارد (بل، ۱۹۶۲ به نقل از حسینی، کاوسی، ثناگو، جویباری، محمدی، ۱۳۹۶). آلفای کرونباخ در پژوهش (یاوریان، حقیقی، رحمانی رضائیه، ۱۳۹۹) نیز ۰/۹۱ گزارش شده است.

1. Bell Adjustment Inventory

● **پرسشنامه روان شناختی کالیفرنیا^۱:** برای سنجش مسئولیت پذیری از خرده مقیاس سنجش مسئولیت پذیری پرسشنامه روان شناختی کالیفرنیا استفاده شد. پرسشنامه کالیفرنیا ۴۶۲ سؤال دارد که زیرمقیاس مسئولیت پذیری شامل ۴۲ سؤال می باشد. نخستین بار توسط گاف^۲ در سال ۱۹۵۱ با ۶۴۸ سؤال و ۱۵ مقیاس برای سنجش ۱۵ ویژگی انتشار یافت و سپس در سال ۱۹۵۷ مقیاس های آن به ۱۸ و بار دیگر در سال ۱۹۸۷ مورد تجدیدنظر قرار گرفت. زیرمقیاس سنجش مسئولیت پذیری به منظور سنجش ویژگی هایی از قبیل وظیفه شناسی، احساس تعهد، سخت کوشی، جدیت، قابلیت اعتماد، رفتار مبتنی بر نظم و مقررات، منطق و احساس مسئولیت مورد استفاده قرار گرفت. نمره گذاری این مقیاس به صورت بلی نمره یک و خیر نمره صفر است. گاف ضرایب پایایی در بازآزمایی و همسانی درونی هر مقیاس را بین ۰/۵۲ تا ۰/۸۱ و ضریب اعتبار کلی را ۰/۷۰ گزارش کرده است. آلفای کرونباخ در پژوهش (غیاث آبادی فراهانی و جعفری هرندی، ۱۳۹۹) برابر با ۰/۷۳ است.

جدول ۱. خلاصه جلسات آموزش الگوی سهم گذاری

جلسه اول	● موضوع و هدف: آشنایی با اصول کلی جلسات. ● محتوای کلی جلسه: اجرای پیش آزمون و خوش آمدگویی و آشنایی اولیه با اعضای گروه. تلاش برای شکل گیری ارتباط حسنه، انتظاراتی که اعضا از جلسات دارند و تعیین اهداف گروه توسط مشاور و توافق درباره آن ها، گفت و گو در مورد اهمیت رعایت اصل رازداری و به طور اختصار آشنایی با مفاهیم کلی رویکرد سهم گذاری. ● فنون و روش های به کار رفته: پرسش و پاسخ و گوش دادن فعال. ● تکلیف: فرایند زندگی خود را بیابید، سهم گذاری یا سهم خواهی؟
جلسه دوم	● موضوع و هدف: تبیین و توضیح کامل هستی شناسی با مشارکت گروهی اعضا. ● محتوای کلی جلسه: بررسی تکالیف جلسه قبل، بازخورد اعضا. شرح و توضیح هستی شناسی اسلامی و رویکرد سهم گذاری ارزیابی زمینه های هستی شناسانه اعضا، گفت و گو در مورد مبنای چگونه بودنمان و چگونگی بهتر زیستن و توسعه پیدا کردن، سهم خواه بودن یا سهم گذار بودن؟ ● فنون و روش های به کار رفته: پرسش و پاسخ و استفاده از تمثیل ها و تحلیل مثال های مطرح شده. ● تکلیف: بررسی مباحث سهم خواهی یا سهم گذاری ما در زندگی واقعی.
جلسه سوم	● موضوع و هدف: ایجاد آگاهی در رابطه با معنای سهم خواهی و یافتن تجلیات آن. ● محتوای کلی جلسه: مباحثه در مورد تکلیف جلسه پیشین و بررسی بازخورد اعضای جلسه. تبیین مفهوم سهم گیری و سهم گذاری در قالب مثال های مختلف از زندگی واقعی. سهم گذار و سهم خواه بودن چیست؟ ● فنون و روش های به کار رفته: مشارکت اعضا جهت ادراک بهتر مفاهیم مطرح شده. شناسایی و استفاده از نمونه های واقعی در زندگی. ● تکلیف: بررسی مسئولیت هایی که بر عهده دارید و کشف سبک های سهم گذارانه.

1. California Psychological Inventory

2. Gough

جلسه چهارم

- موضوع و هدف: ایجاد آگاهی انتخاب محور.
- محتوای کلی جلسه: بررسی تکالیف جلسه قبل، (بررسی نقش‌هایی که برعهده داریم، چگونگی مطلوب بودن در هر یک از آن نقش‌ها، بهترین شکل ما در هر یک از این نقش‌ها چگونه است، گفت‌وگو در مورد نقش خودمان در تغییر خودمان) و نسبت به آن‌ها.
- فنون و روش‌های به کار رفته: پرسش و پاسخ و گوش دادن فعال و مثال‌هایی در ارتباط با سهم‌گذاری من و تأثیر آن بر بودنم.
- تکلیف: سهم خود در نقش‌ها و تصمیماتی که می‌گیرید را با نگاه سهم‌گذارانه پیدا کنید.

جلسه پنجم

- موضوع و هدف: تبیین مفهوم عاملیت سهم‌گذار.
- محتوای کلی جلسه: گفت‌وگوی مشاوره‌ای در مورد مسئولیت انسان نسبت به خویش و ارزش قائل شدن برای رشد شخصی و توسعه وجودی خود، تبیین کنش‌گری با جهت‌گیری سهم‌گذارانه به جای انفعال یا کنش‌گری سهم‌خواهانه.
- فنون و روش‌های به کار رفته: گفت‌وگو و پرسش و پاسخ متقابل و بیان تجربیات زیسته اعضا.
- تکلیف: خودکاوی و توجه به سبک‌های واکنشی و کنش‌گرانه خود و ردیابی جهت‌گیری سهم‌خواهانه یا سهم‌گذارانه آنها.

جلسه ششم

- موضوع و هدف: ایجاد آگاهی از سهم خود در رابطه با هستی.
- محتوای کلی جلسه: بازخورد و تشریح جلسه پیش، تشریح انعطاف هستی‌شناسانه (گفت‌وگو در مورد عدم امکان کنترل دیگران و تغییر ایشان، پذیرش دیگران و وسعت‌بخشی به خودمان در ارتباط با ایشان).
- فنون و روش‌های به کار رفته: گوش دادن فعال و مثال‌هایی در ارتباط با سهم‌گذاری من و تأثیر آن بر کنترل و پذیرش دیگران.
- تکلیف: چه بخش‌هایی از زندگی خود بیشتر کنترل‌گر بودیم و هیچ‌پذیرشی نسبت به دیگران نداشتیم.

جلسه هفتم

- موضوع و هدف: تعمیق آگاهی از عاملیت سهم‌گذارانه.
- محتوای کلی جلسه: مرور تکالیف در جلسات پیشین، تمرکز بر تحلیل تجربه‌های زیسته اعضا و کشف نوع عاملیت اعضا، رفع ابهامات ذهنی اعضا درباره تحقق عملی عاملیت سهم‌گذار.
- فنون و روش‌های به کار رفته: استفاده از تمثیل‌ها و مشارکت اعضا.
- تکلیف: کشف عواملی که موجب کنش‌گری سهم‌گذارانه می‌شود.

جلسه هشتم

- موضوع و هدف: افزایش آگاهی هستی‌محور.
- محتوای کلی جلسه: مرور جلسه قبلی، افزایش آگاهی هستی‌محور از طریق تصویرسازی ذهنی.
- فنون و روش‌های به کار رفته: تمرین عملی افزایش آگاهی اعضا به نعماتشان، برقراری ارتباط معنایی با هستی و تبادل با هستی.
- تکلیف: تفکر و کشف ارتباط معنایی با جهان هستی.

جلسه نهم

- موضوع و هدف: آگاهی از وسعت‌بخشی به وجود خود و هستی انسان.
- محتوای کلی جلسه: بازخورد اعضا از جلسه پیشین، تشریح آگاهی از توسعه وجود و هستی انسان فراتر از خود، خانواده و منافع ملی خود، تبیین رشد یافتگی فردی حاصل از سهم‌گذار بودن.
- فنون و روش‌های به کار رفته: استفاده از فن پرسش و پاسخ و گوش دادن فعال و گفت‌وگوی اعضا پیرامون چگونگی رشد یافتگی فردی.
- تکلیف: شناسایی روش‌های وسعت‌بخشی به خود.

جلسه دهم

- موضوع و هدف: مرور و جمع‌بندی مباحث مطرح شده.
- محتوای کلی جلسه: بازخورد اعضای گروه و مروری بر جلسات گروه، بیان تجارب شخصی اعضا درباره فرآیند مشاوره گروهی مبتنی بر الگوی سهم‌گذاری و تأثیر آن در نوع بودن اعضا، درنهایت اجرای پس‌آزمون.
- فنون و روش‌های به کار رفته: استفاده از فن پرسش و پاسخ و گوش دادن فعال و گفت‌وگوی اعضا و روشن‌سازی مفاهیم الگو.
- تکلیف: پی‌گیری و تمرین و یادآوری الگوی سهم‌گذاری و تلاش برای سهم‌گذارانه زیستن.

● **روش تجزیه و تحلیل داده‌ها:** به منظور تحلیل داده‌ها از نرم افزار spss استفاده شد. پس از جمع‌آوری داده‌ها، در سطح توصیفی، از شاخص‌های آماری میانگین و انحراف استاندارد و در سطح استنباطی، برای بررسی اثربخشی آموزش الگوی سهم‌گذاری از روش تحلیل کوواریانس چندمتغیری MANCOVA استفاده گردید.

یافته‌ها

نتایج حاصل از اجرای آزمون سازگاری و خرده‌مقیاس‌ها و سنجش مسئولیت‌پذیری در دو گروه آزمایش و گواه در مراحل پیش‌آزمون و پس‌آزمون به صورت میانگین و انحراف استاندارد در جدول ۲ قابل مشاهده است.

جدول ۲. خلاصه یافته‌های توصیفی نمره‌های ابعاد سازگاری و مسئولیت‌پذیری دختران جوان

پس‌آزمون				پیش‌آزمون				
گواه		آزمایش		گواه		آزمایش		
SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	
۳/۸۸	۱۴/۵۷	۴/۰۲	۱۲/۳۳	۳/۹۸	۱۴/۶۷	۴/۵۴	۱۸/۰۰	سازگاری در خانه
۲/۳۵	۱۱/۷۶	۱/۸۹	۵/۰۰	۲/۳۷	۱۱/۸۳	۲/۷۸	۷/۱۷	سازگاری بهداشتی
۳/۳۱	۱۴/۲۲	۳/۴۰	۱۳/۰۰	۳/۱۵	۱۳/۸۳	۳/۳۲	۱۴/۰۰	سازگاری اجتماعی
۳/۶۷	۱۵/۷۹	۴/۱۴	۱۱/۵۰	۳/۸۹	۱۶/۰۰	۳/۱۶	۱۳/۶۷	سازگاری عاطفی
۲/۵۴	۱۱/۲۳	۳/۲۳	۷/۸۳	۲/۵۸	۱۱/۱۷	۲/۸۱	۱۱/۵۰	سازگاری تحصیلی
۲۶/۰۶	۶۰/۷۶	۲۶/۳۵	۴۹/۶۷	۲۱/۰۶	۶۱/۴۰	۲۰/۰۱	۶۳/۵۰	نمره کل
۳/۳۵	۲۶/۲۸	۵/۷۷	۳۱/۸۳	۳/۳۱	۲۶/۱۷	۳/۰۶	۲۷/۸۳	مسئولیت‌پذیری

با توجه به میانگین نمره ابعاد سازگاری و مسئولیت‌پذیری پس از مداخله شاهد کاهش در نمره سازگاری که نشانه (افزایش سازگاری) و افزایش مسئولیت‌پذیری در گروه آزمایش هستیم.

بررسی مفروضه‌های آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیری

پیش از انجام آزمون تحلیل کوواریانس مفروضه‌های آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیری مورد بررسی قرار گرفتند که شامل بهنجاری و خطی بودن در شکل ۱، توزیع داده‌ها از طریق آزمون کلموگرونیف - اسمیرونف^۱ در جدول ۳، همگنی واریانس‌ها از طریق مقدار آماره F لوین^۲، در جدول ۴، همگنی شیب رگرسیون در جدول ۵ و همگنی ماتریس‌های واریانس-کوواریانس با استفاده از آماره M باکس هستند.

جدول ۳. خلاصه آزمون کلموگرونیف - اسمیرونف بهنجاری توزیع داده‌ها

پیش‌آزمون				پس‌آزمون			
گروه آزمایش		گروه گواه		گروه آزمایش		گروه گواه	
آماره	معناداری	آماره	معناداری	آماره	معناداری	آماره	معناداری
۰/۱۹۱	۰/۱۷۷	۰/۱۷۹	۰/۲۰۰	۰/۱۴۸	۰/۲۰۰	۰/۱۷۹	۰/۲۰۰
۰/۱۶۸	۰/۲۰۰	۰/۱۷۳	۰/۲۰۰	۰/۲۲۳	۰/۰۵۴	۰/۱۷۳	۰/۲۰۰
۰/۱۷۰	۰/۲۰۰	۰/۱۴۰	۰/۲۰۰	۰/۲۰۴	۰/۰۷۳	۰/۱۴۰	۰/۲۰۰
۰/۱۶۹	۰/۲۰۰	۰/۱۵۲	۰/۲۰۰	۰/۲۲۴	۰/۰۵۴	۰/۱۷۰	۰/۲۰۰
۰/۲۰۸	۰/۱۰۱	۰/۱۵۴	۰/۲۰۰	۰/۱۹۱	۰/۱۸۰	۰/۱۵۴	۰/۲۰۰
۰/۱۵۵	۰/۲۰۰	۰/۱۵۲	۰/۲۰۰	۰/۱۴۹	۰/۲۰۰	۰/۱۵۲	۰/۲۰۰
۰/۱۴۹	۰/۲۰۰	۰/۱۶۵	۰/۲۰۰	۰/۲۱۶	۰/۰۷۷	۰/۱۴۹	۰/۲۰۰

$$^*P < 0.05 \quad df = 12$$

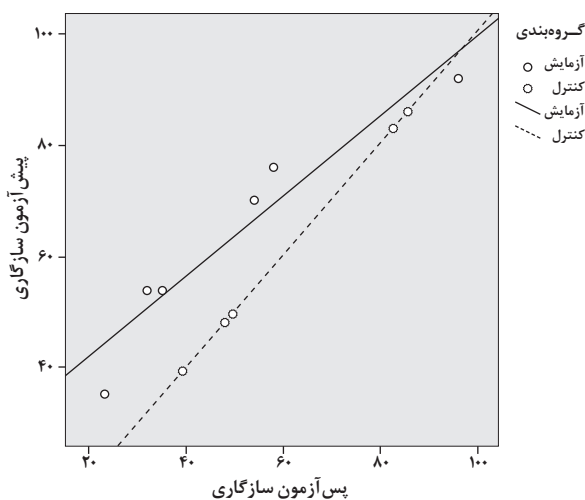
نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد معناداری در همه گروه‌ها از ۰/۰۵ بزرگ‌تر است که نشان‌دهنده رعایت مفروضه بهنجاری است.

جدول ۴. بررسی همگنی واریانس گروه‌ها در هر دو مرحله پیش‌آزمون و پس‌آزمون

مؤلفه‌ها	F	df _۱	df _۲	Sig
سازگاری در خانه	۰/۷۳۶	۱	۲۲	۰/۴۱۱
سازگاری بهداشتی	۰/۰۳۹	۱	۲۲	۰/۸۴۸
سازگاری اجتماعی	۳/۶۳۹	۱	۲۲	۰/۰۸۶
سازگاری عاطفی	۰/۰۰۲	۱	۲۲	۰/۹۶۲
سازگاری تحصیلی	۰/۰۰۸	۱	۲۲	۰/۹۳۱
نمره کل	۰/۵۲۲	۱	۲۲	۰/۴۸۷
مسئولیت‌پذیری	۲/۷۳۲	۱	۲۲	۰/۱۲۹

* $P < 0.05$

بنابر نتایج حاصل آزمون لوین در جدول ۴ مشاهده می‌شود که مقدار F در تمام گروه‌ها معنادار نبوده و بنابراین مفروضه همگنی واریانس‌ها برقرار است.



شکل ۱. مقایسه رابطه خطی نمره‌های سازگاری و همپراش خود (نمره‌های پیش‌آزمون)

در شکل ۱ وجود دو خط صاف مفروضه رابطه خطی بین دو متغیر را تأیید می‌کند.

جدول ۵. خلاصه بررسی همگنی شیب رگرسیون متغیرهای پژوهش

مؤلفه‌ها	MS	F	df	Sig
سازگاری در خانه	۰/۶۷۳	۰/۳۰۴	۱	۰/۵۸۶
سازگاری بهداشتی	۰/۶۸۸	۱/۰۷۳	۱	۰/۳۱۰
سازگاری اجتماعی	۰/۴۶۷	۱/۴۳۳	۱	۰/۲۴۲
سازگاری عاطفی	۰/۵۴۲	۱/۰۱۶	۱	۰/۳۲۳
سازگاری تحصیلی	۱/۲۷۸	۳/۲۸۶	۱	۰/۰۸۱
نمره کل	۲/۲۴۰	۳/۲۲۱	۱	۰/۰۸۴
مسئولیت‌پذیری	۰/۸۸۷	۲/۱۳۰	۱	۰/۱۵۶

نتایج حاصل از بررسی همگنی شیب رگرسیون در جدول ۵ حاکی از آن است که در مؤلفه‌های ابعاد سازگاری و مسئولیت‌پذیری تعامل به لحاظ آماری معنادار نیست؛ بنابراین بین نمره‌های این متغیرها (نمره‌های پس‌آزمون و همپراش خود نمره‌ها در پیش‌آزمون) تعامل وجود ندارد.

مفروضه همگنی ماتریس‌های واریانس-کوواریانس با استفاده از آماره M باکس آزمون شد و با توجه به حساسیت این آماره از سطح آلفای مطمئن‌تر ($P < ۰/۰۰۱$) استفاده شد. بنابر آماره باکس به‌دست‌آمده در ابعاد سازگاری و مسئولیت‌پذیری ($\text{Box's } M = ۳۱/۷۶۲$)، $F = ۱/۷۰۴$ با درجه آزادی $df_1 = ۱۵$ و $df_2 = ۳۱۵۶/۶۳۲$ و $\text{sig} = ۰/۰۴۳$ مشاهده می‌شود که از مفروضه همگنی ماتریس‌های واریانس-کوواریانس نیز تخطی صورت نگرفته است.

تحلیل داده‌ها

جهت پاسخ به پرسش‌های پژوهش و تعیین اثربخشی آموزش گروهی الگوی سهم‌گذاری بر ابعاد سازگاری و مسئولیت‌پذیری، آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیری به اجرا درآمد و نتایج حاصل از آن در جدول‌های ۶ و ۷ به نمایش درآمده است.

جدول ۶ نتایج مقایسه ترکیب خطی متغیرها در آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیری

متغیرها	Value	F	df ^۱	df ^۲	sig	η^2
اثر پیلای	۰/۵۹۸	۴/۲۲۱	۳	۱۳	۰/۰۰۹*	۰/۵۹۸
لامبدای ویلکز	۰/۲۰۴	۴/۱۲۲	۳	۱۳	۰/۰۰۹*	۰/۵۹۸
اثر هاتلینگ	۱/۴۹۰	۴/۲۲۱	۳	۱۳	۰/۰۰۹*	۰/۵۹۸
بزرگ‌ترین ریشه روی	۱/۴۹۰	۴/۲۲۱	۳	۱۳	۰/۰۰۹*	۰/۵۹۸

* $P < ۰/۰۱$

پیش از آن که اثر متغیرها ارائه شود باید بررسی شود که آیا تفاوت آماری معنادار بین گروه‌ها در ترکیب خطی متغیرهای وابسته وجود دارد یا خیر. برای این منظور از آماره لامبدای ویلکز^۱ و یا اثر پیلای^۲ حاصل از آزمون چند متغیری استفاده می‌شود. با توجه به وجود بیش از دو گروه از اثر پیلای استفاده شد که حساس‌ترین شاخص است. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیری ($F=۴/۲۲۱$ و $P<۰/۰۱$) نشان داد بین گروه‌های آزمایش و گواه در ابعاد سازگاری و بر مسئولیت‌پذیری تفاوت آماری معنادار وجود دارد. همچنین بر اساس مجذور جزئی ایتا^۳ به دست آمده ($\eta^2=۰/۵۹۸$) متغیر مستقل (آموزش گروهی الگوی سهم‌گذاری) ۶۰ درصد از واریانس تفاوت بین گروه‌ها را تبیین می‌کند. با توجه به معیار کوهن (۱۹۹۸) که اندازه اثر ۰/۱۴ را اندازه اثر بزرگ، اندازه اثر ۰/۰۶ را اندازه اثر متوسط و اندازه اثر ۰/۰۱ را اندازه اثر کوچک بر شمرده است، اندازه اثر ۰/۵۹۸ (تبیین ۶۰ درصد از واریانس) مقداری بسیار بزرگ است.

نتایج آزمون تحلیل واریانس چند متغیری جهت تعیین اثر آموزش گروهی الگوی سهم‌گذاری بر ابعاد سازگاری و بر مسئولیت‌پذیری در دو گروه آزمایش (با آموزش) و گواه (بدون آموزش) در جدول ۷ گزارش شده است.

1. Wilks' Lambda
2. Pillai's Trace
3. Partial Eta Squared

جدول ۷ خلاصه نتایج تحلیل کوواریانس چندمتغیری اثر آموزش گروهی الگوی سهم‌گذاری بر ابعاد سازگاری و مسئولیت‌پذیری

SS	df	MS	F	sig	η^2	
۴/۰۲۶	۱	۴/۶۲۰	۱/۱۴۰	۰/۴۲۳	۰/۵۶۰	سازگاری در خانه
۸۵/۵۳۰	۵۱	۳/۹۶۸				خطا
۰/۷۰۰	۱	۰/۷۰۰	۰/۵۷۰	۰/۸۸۷	۰/۵۰۰	سازگاری بهداشتی
۱/۵۸۳	۵۱	۰/۲۹۰				خطا
۳۴/۵۸۹	۱	۳۴/۵۸۹	۱۱/۸۶۳**	۰/۴۰۰	۰/۱۳۴	سازگاری اجتماعی
۸۵/۵۳۰	۵۱	۳/۹۶۸				خطا
۵/۲۹۳	۱	۵/۲۹۳	۷/۳۱۰*	۰/۸۱۰	۰/۹۱۳	سازگاری عاطفی
۱۱/۲۳۵	۵۱	۰/۹۶۷				خطا
۱۱/۴۰۸	۱	۱۱/۴۰۸	۱/۲۳۸	۰/۶۹۱	۰/۹۰۱	سازگاری تحصیلی
۶۹/۸۶۶	۵۱	۶/۵۴۴				خطا
۷۹/۸۹۷	۱	۷۹/۸۹۷	۲۱/۰۵۶**	۰/۲۰۰	۰/۵۶۳	نمره کل سازگاری
۵۱۱/۵۶۹	۵۱	۷/۱۳۷				خطا
۴۳/۶۷۰	۱	۴۳/۶۷۰	۳۱/۹۸۱**	۰/۱۰۰	۰/۵۷۳	مسئولیت‌پذیری
۸۳/۶۷	۵۱	۲/۴۸۵				خطا

* $P < ۰/۰۵$ ** $P < ۰/۰۱$

در پاسخ به پرسش پژوهش مبنی بر آن که «آموزش گروهی الگوی سهم‌گذاری چه تأثیری بر ابعاد سازگاری و مسئولیت‌پذیری دختران جوان دارد؟» نتایج حاصل از آزمون تحلیل کوواریانس بین گروهی یک‌طرفه در جدول ۷ نشان می‌دهد در ابعاد سازگاری اجتماعی ($F=۱۱/۳۶۸$ و $P<۰/۰۱$) و سازگاری عاطفی ($F=۷/۰۱۳$ و $P<۰/۰۵$) تفاوت

آماري معنادار وجود دارد. همچنين بر اساس مجذور جزئی ایتا به دست آمده، در ابعاد سازگاري اجتماعي ($f^2 = 0/431$) و سازگاري عاطفي ($f^2 = 0/319$)، آموزش گروهی الگوی سهم گذاری دارای اثربخشی با اندازه اثر بزرگ است که به ترتیب ۴۳ و ۳۲ درصد از تغییرات ایجاد شده در ارتقاء ابعاد سازگاري گروه آزمایش را تبیین می کند؛ اما بر اساس نتایج در ابعاد سازگاري در خانه ($F = 1/041$ و $P > 0/05$)، سازگاري بهداشتی ($F = 0/788$ و $P > 0/05$) و سازگاري تحصیلی ($F = 1/832$ و $P > 0/05$) پس از آموزش گروهی الگوی سهم گذاری، تفاوت معنادار مشاهده نشد.

افزون بر آن نتایج حاصل از آزمون تحلیل کوواریانس بین گروهی یک طرفه برای مقایسه سازگاري دو گروه با آموزش گروهی الگوی سهم گذاری و بدون آموزش در جدول ۶ نشان می دهد تفاوت آماری معنادار ($F = 12/650$ و $P < 0/01$) بین دو گروه وجود دارد. همچنين بر اساس مجذور جزئی ایتا ($f^2 = 0/365$) به دست آمده، آموزش گروهی الگوی سهم گذاری دارای اثربخشی با اندازه اثر بزرگ است. با توجه به معیار کوهن (۱۹۹۸) اندازه اثر ۰/۳۶۵ مقداری بزرگ و معنادار است. این میزان اثربخشی بدان معنا است که آموزش گروهی الگوی سهم گذاری ۳۶ درصد از تغییر ایجاد شده افزایش سازگاري در گروه آزمایش را تبیین می کند و اثربخشی آموزش گروهی الگوی سهم گذاری را در افزایش سازگاري را مورد تأیید قرار می دهد.

در نهایت نتایج حاصل از جدول ۷ نشان می دهد مسئولیت پذیری دو گروه با آموزش گروهی الگوی سهم گذاری و بدون آموزش، تفاوت آماری معنادار ($F = 13/189$ و $P < 0/001$) دارند. بنابر مجذور جزئی ایتا ($f^2 = 0/375$) به دست آمده آموزش گروهی الگوی سهم گذاری در افزایش مسئولیت پذیری دارای اندازه اثر بزرگ و معنادار است. این یافته آموزش گروهی الگوی سهم گذاری در افزایش مسئولیت پذیری را تأیید می کند.

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی مشاوره گروهی با رویکرد سهم گذاری مبتنی بر هستی شناسی اسلامی در ارتقا مسئولیت پذیری و سازگاري دختران جوان بود. نتایج یافته ها حاکی از آن است که آموزش الگوی سهم گذاری برافزایش میزان مسئولیت پذیری و سازگاري اثرگذار است.

به‌طور کلی، در تبیین آن می‌توان این‌گونه استنباط کرد که بسته آموزشی الگوی سهم‌گذار با اثربخشی بر متغیرهای سازگاری در بعد اجتماعی و عاطفی و ارتقاء حس مسئولیت‌پذیری و متعهد شدن در جوان مسیر رشد و تعالی او را از دو منظر معنوی و روان‌شناختی در روابط درون فردی و بین فردی بازگشایی می‌نماید. همچنین با توجه به اینکه شاهد تغییرات دوران جوانی و تلاش برای دستیابی به استقلال و کسب جایگاه در زندگی خویش و مواجهه با مسئولیت‌های جدی در این دوره هستیم، می‌بایست جوان توانایی تطابق و سازگاری با تغییرات پیش‌بینی‌ناپذیر این دوران و همچنین اکتساب و تقویت روحیه مسئولیت‌پذیری جهت انجام هرچه بهتر تعهدات و سازگاری با آن‌ها را داشته باشد. در این بین او می‌تواند با بهره‌جستن از جهان‌بینی سهم‌گذارانه به خود و روابطش غنا بخشیده و برای پیش‌برد اهداف عالی متعهد شود و سازگاری خود را توسعه بخشد. در پژوهش حاضر با دو سؤال روبه‌رو هستیم.

سؤال اول: مشاوره گروهی بر اساس الگوی سهم‌گذاری چه تأثیری بر مسئولیت‌پذیری دختران جوان دارد؟

پیش از هر چیزی باید در نظر داشته باشیم که توجه به اصل مسئولیت‌پذیری به حدی است که در انسان‌شناسی اسلامی این مسئله همواره مورد بحث قرار می‌گیرد (فیاض و زرین‌جوی‌الوار، ۱۳۹۶) و در پژوهش حاضر نقش الگوی سهم‌گذاری با تأکید بر اصول ذیل موجب تقویت روحیه مسئولیت‌پذیری در افراد می‌گردد:

● **اصل عاملیت سهم‌گذار:** انسان مسئول سرنوشت خویش است و می‌بایست سعادت خود را در زندگی مورد توجه قرار دهد و انسان سهم‌گذار مبتنی بر اصل عاملیت، در هر لحظه مسئول رشد خویش و در حال گسترش دادن ظرفیت وجودی خود به سمت خوبی‌ها است.

● **اصل انتخاب‌گری لازمه تکوین بشر:** خدا در قرآن می‌فرماید ما راه را به او نشان دادیم، یا سپاس‌گزار خواهد بود یا ناسپاس^۲ (انسان/۳). لذا انتخاب راه با رونده آن است، بدین معنا که انسان با حق انتخابی که دارد مسئول انتخاب‌های خود و

۱. وَهَدَيْنَاهُ التَّجْدِينَ (بلد/۱۰).

۲. إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا.

پیامدهای آن است. درنهایت، آگاهی از این انتخاب‌گری منجر به افزایش مسئولیت‌پذیری در افراد می‌گردد.

● **همچنین در اصل نظارت:** پیامد هر رفتار و گفتاری مورد حساب قرار می‌گیرد. خداوند اسرار آسمان‌ها و زمین را می‌داند و به آنچه انجام می‌دهید بیناست (حجرات / ۱۸)^۱. انسان می‌بایست آمادگی پاسخ به حضرت حق در روز جزا در رابطه با عملکرد خویش را داشته باشد در اصل نظارت، تمرین‌های ذهنی- عملی این اصل و باور به اینکه خداوند شاهد و ناظر بر اعمال ماست، نیز منجر به تقویت احساس مسئولیت‌پذیری در افراد می‌شود؛ روحیه مسئولیت‌پذیری موجب تلاش در راستای دستیابی به اهداف می‌گردد و انسان را از بطالت و بی‌خیالی می‌رهاند و به سمت کمال خویش در ابعاد مختلف حیات جهت می‌دهد.

● **اصل مسئولیت در برابر اهداف کلی آفرینش^۲:** هر رفتاری از سوی انسان، باید متناسب با اهداف هستی باشد چرا که در غیر این صورت آن عمل بی‌هوده است. همچنین نیازهای خود را متناسب با اهداف کلی آفرینش مرتفع سازد. این احساس مسئولیت در مقابل آفرینش منجر به انتخاب اهدافی منطبق با اهداف هستی می‌گردد. با اصولی که مطرح شد می‌توان به این نکته پی برد که الگوی سهم‌گذاری تا چه حد می‌تواند در مسئولیت‌پذیری انسان نقش داشته باشد. الگوی سهم‌گذار علاوه بر مسئولیت با پرداختن به اصول ذیل موجب تقویت روحیه سازگاری هم می‌شود که نتایج پژوهش حاضر نیز مؤید این مسئله است؛ و به سؤال دوم پژوهش که آموزش گروهی الگوی سهم‌گذاری چه تأثیری بر ابعاد سازگاری دختران جوان دارد؟ چنین پاسخ می‌دهد:

همان‌طور که پژوهش‌ها نشان می‌دهد سازگاری یک مفهوم نسبی است و تحت تأثیر فرهنگ و باورها و تربیت از جامعه‌ای به جامعه دیگر فرق می‌کند. انسان در صورتی به کمال می‌رسد که بین او و محیط پیرامونش تعادل و تعامل مناسبی برقرار شود. افزون بر آن، انسان موجودی انعطاف‌پذیر است نه تنها

۱. إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ.

۲. الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ (آل عمران / ۱۹۱)، أَيُحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى (قیامه / ۳۶).

با محیط سازگار می‌شود، بلکه محیط را بر طبق خواسته‌های خود دگرگون می‌کند؛ بنابراین سازگاری و هماهنگ شدن با خود و محیط پیرامون برای هر موجود زنده‌ای ضرورتی حیاتی است (عسکری، منظری توکلی، زین‌الدینی، ۱۳۹۹). در پژوهش حاضر محقق در مدل الگوی سهم‌گذاری با بیان چند اصل، سازگاری را چنین تبیین می‌کند.

● **اصل حکیمانه بودن نیاز ذاتی به روابط انسانی:** نیاز به ارتباط با سایر انسان‌ها از جمله نیازهای فطری و حکیمانه در ذات انسان است که موجب تکامل وجود می‌شود. این نیاز، او را از خودخواهی و منیت دور کرده و موجب نهادینه شدن علاقه اجتماعی و وسعت وجود می‌شود، تمرکز بر این اصل منجر به سازگاری انسان با خویشان و دیگران می‌شود.

● **اصل حق، محور هم‌گرایی:** در قرآن خدا می‌فرماید: در راه نیکی و تقوا با یکدیگر همکاری کنید و در گناه و تعدی دستیار هم نشوید و از خدا پروا کنید که مجازات خدا شدید است (مائده/ ۲). با توجه به این آیه، احاد امت باید با توجه به ملاک واحد حق باهم متحد شوند در این میان، سازگاری سهم‌گذاران؛ علاوه بر این که بر مبنای حق و توحید است همچنین در این الگو، سازگاری و انطباق براساس شاخص و ملاک حق است نه همسو با خواسته و منافع شخصی یا اجتماعی مبتنی بر منیت و سهم‌خواهی.

● **اصل قاعده‌مندی آفرینش:** هستی مبتنی بر اصولی آفریده شده است (قمر/ ۴۹). موجودات عالم براساس حکمت و نظم دقیق و باهدف معینی به عرصه هستی قدم نهاده‌اند؛ بنابراین در تعامل موجود میان اجزای هستی قواعدی برقرار است که سهم‌گذاران متوجه این قاعده هستند و عمل خود را متناسب با این قواعد هستی‌بخش سازگار می‌سازند.

۱. فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ (شوری/ ۱۱)، يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ (نحل/ ۲).

۲. وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ.

۳. إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ.

● اصل انتخاب چگونگی کنار آمدن متناسب با هر مسئله (توبه/۱۲۹):

در این اصل، انسان می‌بایست برای حل مسئله خویش به دو نکته توجه کند: اول اینکه آنچه او می‌خواهد باید در یک بستر گسترده‌تر از اکنون و اینجا مشخص شود، زیرا آثار و نتایج عمل متوقف بر لحظه نیست؛ بنابراین، انسان باید بداند که به دلیل محدودیت و عدم وسعت دید خود در رابطه با هستی ممکن است اموری را بطلبد که کاملاً به ضررش باشد (بقره/۲۱۶ و هود/۳۴۶). دوم اینکه برخی از مسائل قواعد غیرقابل تغییر هستی هستند. قواعدی که لازمه سیر تکاملی و باهدف تعالی هستی در نظر گرفته شده است، مانند مسئله وجود اندوه و مرگ در زندگی (بقره/۱۵۶) که ادراک این مؤلفه موجب سازگار شدن با وقایع تلخ زندگی می‌گردد. طبق بررسی‌ها در راستای پژوهش حاضر، می‌توان به مطالعات (مرادی، ۱۴۰۰)؛ (حاجی‌هاشم و دیگران، ۱۳۹۹)؛ (اسمعیلی، دهدست، قبادی و عسگری، ۱۳۹۹)؛ (ملکی پری و سرداری، ۱۳۹۹)؛ (شعبانی، ۱۳۹۷)؛ (اسمعیلی و دشتی، ۱۳۹۵)؛ (اسمعیلی، ۱۳۹۳)؛ (Eric, 2017) اشاره نمود که بابخشی از پژوهش حاضر همسو هستند.

در تبیین الگوی سهم‌گذاری می‌توان این‌گونه بیان نمود که الگوی سهم‌گذاری بر هستی‌شناسی اسلامی بنا نهاده شده است. از این منظر، هستی و خالق آن دارای واقعیت مستقل از ذهن و وجود واقعی است و از قواعد یکپارچه‌ای که مبدأ و معاد آن به آفریدگار برمی‌گردد، تبعیت می‌کند. در این نگاه انسان بخشی از آفرینش است که خود تابع قوانین کلی آفریدگار و مسئول ادراک و متناسب عمل کردن با هدف هستی‌آفرین است. در این نوع هستی‌شناسی، انسان انتخاب‌گری است که مبتنی بر قاعده‌ای لایتغیر پیامد و آثار عمل خود را دریافت خواهد کرد (اسمعیلی، ۱۳۹۳). همچنین در هستی‌شناسی اسلامی، تعلیم دینی موجب می‌شود که آدمی از جنبه‌های مادی فراتر رفته و احساس وحدتی وجودی و یگانگی با تمام هستی داشته باشد؛ و چون در هستی‌شناسی، انسان انتخاب‌گر

۱. فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.

۲. كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كَرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئاً وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئاً وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ.

۳. قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ.

و آزاد آفریده شده است؛ پس در صورت هدایت شدن می‌تواند شیوه‌ای را برای زیستن انتخاب کند که هماهنگ با هستی قدم بردارد (اسمعیلی، ۱۳۸۶) البته قرآن می‌فرماید: خدا هیچ‌کس را جز به اندازه توانش تکلیف نمی‌کند (بقره / ۲۸۶)؛ پس این مسئولیت انسان مبتنی بر ظرفیت‌ها و توانمندی‌های او است. لذا این مبدأ و مبنا به هستی و اصول حاکم بر آن معنایی توحیدی می‌بخشد و دامنه اثر انسان را محدود به این دنیا نمی‌بیند و مسئولیت انسان را ابدی می‌داند؛ سختی‌های انسان نیز حکیمانه، در راستای رشد و تعالی او اعطا شده است. ادراک حقیقت وجود خالق که آفرینش او مبتنی بر حکمت و رحمت است تحمل رنج‌ها را آسان نموده و انسان را در مسیر سازگاری سازنده قرار می‌دهد.

هر پژوهش در راستای فعالیت تحقیقاتی خود با محدودیت‌هایی مواجه است که این الگو از آن مستثنا نیست. تازگی و بدیع بودن پژوهش حاضر از محدودیت‌های محقق جهت مقایسه با سایر پژوهش‌ها و نتیجه‌گیری است. همچنین با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر و اینکه برگزاری مشاوره گروهی بر اساس الگوی سهم‌گذاری بر ابعاد سازگاری و مسئولیت‌پذیری مؤثر بوده است؛ پیشنهاد می‌شود که مراکز مسئول نظیر مراکز مشاوره، بهزیستی و آموزش و پرورش به برپایی دوره‌ها در سطوح مختلف و با حجم نمونه بیشتر برای تعمیم‌پذیری اقدام نمایند و پژوهشگران در آینده، تأثیر الگوی سهم‌گذاری را بر سایر متغیرهای روان‌شناختی با ابزارهایی دقیق، جهت سنجش مؤلفه‌های الگوی سهم‌گذاری تدوین نمایند.

تشکر و قدردانی

از کارشناسان و صاحب‌نظرانی که با بیان نکات ظریف و ارزشمند خود بر غنای علمی پژوهش افزودند و جمیع دخترانی که در کتابخانه گلستان در به ثمر رسیدن پژوهش حاضر یاری‌گر محقق بودند نهایت قدردانی و سپاس را داریم.

قرآن کریم.

اسمعیلی، معصومه؛ دهدست، کوثر؛ قبادی، شهاب؛ عسگری، محمد. (۱۳۹۹). مطالعه کیفی الگوی سهم‌گذاری در مشاوره با رویکرد اسلامی و نقش آن در پایداری تغییرات نوع اول، دوم و سوم مراجعان. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی. ۵ (۴): ۷-۳۲.

اسمعیلی، معصومه. (۱۳۸۶). بررسی تأثیر گسترش هستی‌شناسی اسلامی بر افزایش سلامت روان، تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره. (۲۴): ۴۱-۵۴.

اسمعیلی، معصومه. (۱۳۹۳). ارائه الگوی خانواده‌درمانی سهم‌گذاری در حل تعارضات خانواده. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی. ۵ (۲۰): ۲۷-۵۷.

اسمعیلی، معصومه و دشتی، اعظم. (۱۳۹۵). اثر رویکرد سهم‌گذاری در بهبود روابط همسایگی. ارائه شده در شانزدهمین کنفرانس ملی انجمن مشاوره ایران. دانشگاه علامه طباطبائی.

باقرزاده نیم‌چاهی، صفورا؛ حسینی طبقدهی، سیده لیلا؛ حافظیان، مریم. (۱۳۹۷). رابطه خودآگاهی و یادگیری خودتنظیمی با سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه. مطالعات روان‌شناسی تربیتی، (۳۰): ۲۹-۵۰.

ترخان، مرتضی؛ احمدی لاشکی، قاسم. (۱۳۹۳). رابطه بین سوگیری شناختی متمرکز بر خود و مسئولیت‌پذیری با سازگاری اجتماعی زنان. شناخت اجتماعی. ۹۷-۱۰۸.

حاجی‌هاشم، فاطمه؛ اسمعیلی، معصومه؛ زکیانی، غلامرضا؛ عسگری، محمد. (۱۳۹۹). بررسی مبانی سهم‌گذاری در اندیشه امام موسی صدر. فرهنگ در دانشگاه اسلامی. ۱۰ (۳۶): ۴۵۳-۴۷۴.

حسینی، سیدعلی؛ کاوسی، علی؛ ثناگو، اکرم؛ جویباری، لیلا؛ محمدی، غلامرضا. (۱۳۹۶). تأثیر آموزش مهارت‌های کنترل خشم بر سازگاری دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان. علمی پژوهان. ۱۶ (۱): ۱۰-۱۸.

زاهد، عادل؛ رجبی، سعید و امیدی، مسعود (۱۳۹۱). مقایسه سازگاری اجتماعی، هیجانی، تحصیلی و یادگیری خودتنظیمی در دانش‌آموزان با و بدون توانایی یادگیری. مجله ناتوانی‌های یادگیری. ۱ (۲): ۴۳-۶۲.

زعفرانی ارانی، مهدی. (۱۳۹۹). بررسی آسیب‌های اخلاقی و شیوه‌های تربیتی مقابله با آن در قرآن و روایات. پایان‌نامه منتشرنشده کارشناسی ارشد. رشته الهیات و معارف اسلامی. دانشگاه پیام نور. مرکز آران و بیدگل.

شعبانی، منظر. (۱۳۹۷). بررسی کیفی نقش گفتمان سهم‌گذاری در زنان رضایت‌مند و مطلقه. پایان‌نامه منتشرشده کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، گروه مشاوره.

شیخ‌احمدی، جمال؛ زندی، فرزاد؛ اکبری، مریم؛ یاراحمدی، یحیی. (۱۳۹۹). تدوین مدل ساختاری سازگاری اجتماعی براساس خودکارآمدی تحصیلی و عملکرد خانواده با میانجی‌گری راهبردهای فراشناختی. روان‌شناسی تربیتی. ۱۶ (۵۶): ۲۸۱-۳۰۵.

عسکری، فهیمه؛ منظری‌توکلی، علیرضا؛ منظری‌توکلی، حمدالله؛ زین‌الدینی، زهرا. (۱۳۹۹). روابط ساختاری سبک زندگی اسلامی و موفقیت تحصیلی با واسطه‌گری سازگاری با مدرسه در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی. ۵ (۳): ۱۲۶-۱۰۱.

غیاث‌آبادی‌فراهانی، الهام؛ جعفری‌هرندی، رضا. (۱۳۹۹). پیش‌بینی انعطاف‌پذیری شناختی براساس سازگاری اجتماعی و مسئولیت‌پذیری دانشجویان دختر، پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی. ۱۰ (۴۰): ۱۳۵-۱۵۰.

فیاض، ایراندخت و زرین‌جوی‌الوار، مریم. (۱۳۹۶). بررسی رابطه روش‌های تربیتی مادران با مسئولیت‌پذیری پسران (با تأکید بر آموزه‌های تربیت اسلامی). مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی. ۲ (۲): ۶۰-۳۷.

کوشا، نرگس؛ ابراهیمی، محمداسماعیل؛ ذوقی‌پایدار، محمدرضا. (۱۳۹۳). رابطه مکانیزم‌های دفاعی با کمال‌گرایی در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان در سال تحصیلی ۹۲-۹۳. علوم رفتاری (بهر). ۲۲: ۱۲۳-۱۴۰.

- گلی، علی؛ خوزین، علی؛ اشرفی، مجید و نادریان، آرش. (۱۳۹۷). شناسایی مؤلفه‌های مسئولیت اجتماعی و اخلاق حرفه‌ای کارکنان (مطالعه موردی). رهبری و مدیریت آموزشی، ۱۲ (۲): ۱۸۷-۲۰۱.
- مرادی، میترا. (۱۴۰۰). تحلیل گفتمان امید در زیر منظومه باز و بسته خانواده با محوریت سهم‌گذاری. رساله دکتری منتشر نشده مشاوره. دانشگاه علامه طباطبائی دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- ملکی، پری و سرداری، باقر. (۱۳۹۹). اثربخشی روان‌درمانی مثبت‌گرا با تأکید بر آموزه‌های دینی بر بهبود سازگاری روان‌شناختی دانش‌آموزان دارای افکار خودکشی. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی. ۱۳۹۹؛ ۵ (۲): ۱۱۵-۱۴۲.
- نجاری‌پور، رضا؛ عبدی، جهان؛ سبحانی، زهرا. (۱۳۹۴). تحلیل مسیر عوامل روان‌شناختی بر سلامت روان (مورد مطالعه دانشجویان دانشگاه ایلام). کنفرانس اقیانوس ملی مدیریت. شیراز، مرکز توسعه آموزش‌های نوین ایران (متان).
- یاورین، رویا؛ حقیقی، ماه منیر؛ رحمانی رضائیه، مریم. (۱۳۹۹). تعیین نقش سطوح سازگاری اجتماعی و عاطفی بر علائم افسردگی، اضطراب و استرس در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در سال ۱۳۹۷. پرستاری و مامایی. ۱۸ (۵): ۴۰۹-۴۱۹.
- یوزباشی، علیرضا؛ نوروزی، محمد؛ فتح‌قربیدگلی، روح‌اله. (۱۳۹۲). بررسی نقش زنان در بهبود بهداشت روانی خانواده اسلامی ایرانی با الهام از زندگی حضرت علی (ع) و حضرت فاطمه (س). مهندسی فرهنگی. ۸ (۷۷): ۳۴-۵۵.

REFERENCES

- Bell, H.M. (1961). *The Adjustment Inventory, Consulting psychologists press, INC.* plao Alto, California.
- Eric L.(2017). Consistency and accountability: First steps in a quest for compromise between venue and community. *The Journal of the Acoustical Society of America*(2017) 68(1): 441-787.
- Everett, M. C. (2020). Sharing the Responsibility for Nursing Student Retention. *Teaching and Learning in Nursing*, 15(2): 121-122.
- Feldman, D & Kubota, M (2014). Hope, self-efficacy, optimism, and academic achievement: Distinguishing constructs and levels of specificity in predicting college grade-point average. *Learning and Individual Differences*, 37, 210- 216.
- Glasser, W. (2009). *Station of the mind: New direction for reality therapy*. New York.
- Gough, H. G. (1987). *California Psychological Inventory: Administrator's Guide*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press, Inc.
- Holahan CI, Valentiner Dp and Moos RH. (2014). "parental support and psychological Adjustment During the Transition to young Adulthood in a college sample ," *Journal of family psychology*. 8, (2): 215-223.
- Hurtado S, Han JE, Saenz, V, Espinosall, BCerna, OS. (2017).. "predicting transition and adjustment to college": *biomedicot and behavioral science aspirants and minority students first year of college Research in Higher Education*. 48(1): 841-887.
- Lee, V. (2012). Meaning-making intervention during breast or colorectal cancer treatment improves self-esteem, optimism, and self-efficacy. *Social Science & Medicine*, V.62, Is. 12, P.3133-3145.

- Lenzi, M., Vieno, A., Santinello, M., Nation, M., Voight, A. (2014). The Role Played by the family in shaping earlyand middle adolescent civic responsibility. *The Journal of Early Adolescent*. 34 (2): 251-278.
- Reuter, E. L. (2017). Consistency and accountability: First steps in a quest for compromise between venue and community. *The Journal of the Acoustical Society of America*. 69(1): 221-797.
- Sammons, P. (2014). *Influences on students' social-behavioral development at age 16: Effective Pre-school, Primary & Secondary Education Project (EPPSE)*:September 2014.
- Scott, W., McCracken, L, M. (2015). Psychological flexibility acceptance and commitment therapy and choronic pain. *Current Opinion in psychology*. (2): 91-96.
- Sharma, Sonia. (2019). Adjustment And Intelligence In Relation Income And Job Experience Among Working of Punjab. *Department Of Education Lovely Professional University, Phagwara, India*.
- Shu, F., Ahmed, S. F., Pickett, M. L., Ayman, R., & McAbee, S. T.(2020)). Social support perceptions, network characteristics, and international student adjustment. *International Journal of Intercultural Relations*. 74, 136-148.
- Sinha, S., Modi, J, N. (2017).psychological aspects of changes during adolescence among school going adolescent Indian girls. *International Journal of Reproduction, Contraception, Obstetrics and Gynecology*. 3(2): 409-413.
- Vig, D., & Joswal, I. J. (2010). Emationaladjustment of parents and quality of parent-teen relationship.*Jornal of Studies on Home and community Science*. 4, 39-44.
- Yeung, N, C., Ramirez, J, & Lu, Q. (2017). Perceived stress as a mediator between social constraints and sleep quality among Chinese American breast cancer survivors. *Supportive care in cancer*. 25, 2249-2257. <https://doi.org/10.1007/s00520-017-3632-9>.